

Datum
2024-03-26

Diarienummer
KFN-2024/83.109

Handläggare
Anna Sillén
Anna.Sillen@huddinge.se

Kultur- och fritidsnämnden

Remissvar på samrådsversion av planprogram för Björnkulla

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 26 mars 2024, överlämnas till kommunstyrelsens förvaltning som sitt remissvar.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden har fått inbjudan till samråd för planprogram för Björnkulla inom kommundelen Flemingsberg. Planprogrammet syftar till att utveckla Björnkulla till en stadsdel med höga stadsbyggnads- och boendekvaliteter som förmår att möta föränderliga omvärldsförutsättningar och utvecklas över tid.

Programmet redovisar en översiktlig struktur och markanvändning för området och anger mål och riktlinjer för en utveckling med cirka 2 000 nya bostäder, förskolor, skolor, en ny 11-spelsplan, parker och lokalt centrum samt offentlig och kommersiell service.

Visionen är att Björnkulla ska vara en unik stadsdel i ett dynamiskt och växande Flemingsberg som bidrar till och kompletterar den utveckling som sker i stadskärnan med en blandning av bostäder och service med närhet till naturen och verksamheter som stödjer stadskärnans utveckling. Programmet innehåller mötesplatser och stråk som syftar till att stärka sammankopplingen till Visättra och övriga Flemingsberg.

Kultur- och fritidsförvaltningen bedömer att planprogrammet skapar goda förutsättningar för att utveckla Björnkulla samtidigt som närheten till naturen behålls med möjligheter till rekreation och fritidsaktiviteten i närområdet för alla åldrar. Förvaltningen lämnar synpunkter om vikten av offentlig konst, samt på den föreslagna 11-spelsplanen.

Beskrivning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden har fått inbjudan till samråd för planprogram för Björnkulla inom kommundelen Flemingsberg. Planprogrammet syftar till att utveckla Björnkulla till en stadsdel med höga stadsbyggnads- och

boendekvaliteter som förmår att möta föränderliga omvärldsförutsättningar och utvecklas över tid.

Programmet redovisar en översiktlig struktur och markanvändning för området och anger mål och riktlinjer för en utveckling med cirka 2 000 nya bostäder, förskolor, skolor, en ny 11-spelsplan, parker och lokalt centrum samt offentlig och kommersiell service.

Visionen är att Björnkulla ska vara en unik stadsdel i ett dynamiskt och växande Flemingsberg som bidrar till och kompletterar den utveckling som sker i stadskärnan med en blandning av bostäder och service med närhet till naturen och verksamheter som stödjer stadskärnans utveckling. Programmet innehåller mötesplatser och stråk som syftar till att stärka sammankopplingen till Visättra och övriga Flemingsberg.

Ett planprogram är det första steget i en detaljplaneprocess enligt plan- och bygglagen. I planprogrammet anger kommunen utgångspunkter och riktlinjer som är vägledande för den fortsatta planeringen. Planprogrammet för Björnkulla ska vara ett underlag för efterföljande detaljplaner i området. Förslaget stämmer överens med kommunens gällande Översiktsplan 2030 samt Översiktsplan 2050 som antagits men som inte fått laga kraft.

Tidplan

Programsamrådet pågår mellan den 12 februari och den 25 mars år 2024. Resultatet av samrådet redovisas sedan i en samrådsredogörelse. Efter samrådet revideras programmet och godkänns politiskt av kommunfullmäktige i Huddinge. Antagande av programmet planeras till kvartal 1-2 år 2025. En tidig bedömning är att utbyggnaden kommer att påbörjas inom 10 år och att området är färdigutbyggt om cirka 20 år.

Bakgrund

Huddinge växer och Flemingsberg är ett betydelsefullt centrum för södra Stockholm som en av åtta utpekade yttre stadskärnor i den regionala utvecklingsplanen för Stockholm (RUFS 2050). Enligt RUFS 2050 ska Stockholmsregionen utvecklas till en mer flerkärnig region med yttre regionala stadskärnor som ska komplettera den centrala regionkärnan och motverka utspridning av bostäder och arbetsplatser för en hållbar regional utveckling. Flemingsbergs stadskärna är en större knutpunkt och omfattar ett geografiskt område som sträcker sig över både Huddinge och Botkyrka kommun och Björnkulla ligger i områdets sydvästra del. Kommunens ambition är att fortsatt utveckla Flemingsberg som en regional stadskärna som ska bli till en konkurrenskraftig innovationsmiljö med stadskvalitéer.

Kommunfullmäktige antog 2022 en utvecklingsplan för Flemingsberg som anger hur de olika områdena i Flemingsberg ska utvecklas och samtidigt knyts ihop för att skapa en helhet. Vidare har det i arbetet med Flemingsberg formulerats en vision som innebär att alla stadsdelar inom kommundelen tillsammans år 2050 ska kunna rymma 50 000 arbetande, 50 000 boende och 50 000 besökande. Stadsdelen Björnkulla ska utifrån de förutsättningar som finns på platsen stödja och stärka

visionen för Flemingsberg 2050 och behöver då genomgå förändringar och utvecklas i takt med den planerade utvecklingen av Flemingsberg.

Målet är att Björnkullas identitet och karaktär ska komplettera de övriga stadsdelarna när de utvecklas så alla delar tillsammans skapar en god helhet. För att säkerställa en hållbar helhetsinriktning för Björnkulla har kommunen konstaterat att området behöver studeras i sin helhet i ett planprogram som ett första steg.

Programområdet består till största del av skog och det som utgör Björnkulla består idag av en egen liten bebyggelseenklav i skogslandskapet cirka 10–15 minuters promenad från pendeltågstationen Flemingsberg. Den utspridda permanenta bebyggelse som finns i området är i stor utsträckning anpassad efter terrängen samt de anlagda parkrummen och smälter in i landskapet.

Vattentornet på höjden i Björnkulla utgör ett tydligt landmärke för området och syns långt från Flemingsberg där det sticker upp från skogen medan bebyggelsen ligger väl dold på håll. I området finns ett antal mindre målpunkter och noder i form av grundskolan Södertörns friskola, äldreboende och några mindre verksamheter. Parkrummet med ett utegym och skolans bollplan är också mindre målpunkter i området och bidrar till det lilla flödet som sker till och från området. Då området gränsar till naturreservatet Flemingsbergsskogen finns rörelser genom området.

Mål - Björnkulla - mellan skogen och världen

För den fortsatta utvecklingen av Björnkulla finns tre övergripande mål och åtta stadsbyggnadsstrategier (se sid 21 i bilaga Planprogram). De tre övergripande målen är

- En unik del av ett dynamiskt och växande Flemingsberg
- En sammankopplande och utvecklande livsmiljö med plats för fantasi och spontanitet
- En grönskande stadsdel för många med skogen inpå knuten

Flemingsbergs utveckling som regional stadskärna med ett stort antal nya bostäder, fler arbetsplatser och en växande campusmiljö för vård, forskning och utbildning innebär att Björnkullas läge i regionen kommer att stärkas. Björnkulla ska dra nytta av de stora satsningarna på utvecklat serviceutbud och infrastruktur. Samtidigt ska Björnkulla bidra till stadskärnans utveckling genom att ta vara på och utveckla det unika läget med dess naturkvalitéer, lugn, och närhet till kommunikationer och centrum. Här finns möjligheter att skapa en stadsmiljö som kompletterar Flemingsbergs övriga delar. Björnkulla ska erbjuda en tät men hemtrevlig stadsmiljö och ge möjlighet till en blandning av bostäder och aktiviteter - med målet att erbjuda kvaliteter som saknas i det övriga Flemingsberg.

Björnkulla ska erbjuda många möjligheter för en växande befolkning med olika behov och ekonomiska förutsättningar. Med barnperspektivet som motor för

progressiva idéer och ambitiösa lösningar ska det i Björnkulla finnas plats för lek, lärande, avkoppling, aktiviteter och inspiration för alla åldrar. På de mest integrerade platserna - där människors vägar korsas - ska den tätaste bebyggelsen och de viktigaste mötesplatserna återfinnas. En samlande gata genom området kommer knyta samman Björnkulla med sin omgivning och blir en tillåtande plats med verksamheter, kollektivtrafik, utbildning och aktiviteter.

Planprogrammet i siffror

Björnkulla idag:	Björnkulla i framtiden:
329 bostäder 1 skola årskurs 6-9 2 äldreboende 1 parkrum 1 entré till Flemingsbergsskogens naturreservat Ca 205 arbetstillfällen	Ca 2000 bostäder i flerbostadshus och småhus, blandad upplåtelseform 1 lokalt centrum 2 skolor 4 förskolor 1-2 äldreboende 1 stadsdelspark 1 närpark 2 entréer till Flemingsbergsskogens naturreservat Ca 800 arbetstillfällen i verksamhetsområdet och service i området.

Planprogrammet anger en inriktning att utveckla en varierad och mångfunktionell stadsdel som rymmer ca 2 000 nya bostäder, en stadsdelspark, skolor och förskolor samt ett lokalt centrum i den östra delen av programområdet. I den västra delen, mot Botkyrka hantverksby, föreslås ett verksamhetsområde med plats för ca 800 nya arbetsplatser som ska komplettera och stödja Flemingsbergs behov av etableringar och bidra till en robust utveckling.

Illustrationsplan över planområdet

Den befintliga strukturen utvecklas med Björnkullaringen/ Björnkullavägens förlängning som huvudgata. Det är utmed huvudgatan och i mötet med Visättra

som den tätaste bebyggelsen planeras och ett nytt torg med plats för lokal service placeras mot Visättra där det idag står tillfällig bebyggelse. Björnkulla torg placeras medvetet i korsningen mot Visättra. Platsen är redan idag en mötesplats för boende och verksamma i västra Visättra och Björnkulla och den kan förstärkas genom att samla fler funktioner på och invid det nya torget och bebyggelse runt omkring. Den befintliga skolan och parkområdet är fortsatt hjärtat i Björnkulla och när området växer med nya bostäder behövs det ytterligare en skola och flera förskolor, den nya skolan föreslås i anslutning till torget, Visättra och naturreservatet.

Centralt i området planeras en stadsdelspark. Parken har en samlande funktion för stadsdelen Björnkulla men utgör också en målpunkt för boende i Flemingsberg. Stadsdelsparken placeras i den nuvarande parken med ursprung från områdets institutionsmiljö. Dagens uppvuxna träd och gräsytor kompletteras med mötesplatser för barn och vuxna. Det innebär en stor lekplats, ytor för spontanidrott, grillplats, picknickytor mm. Parken ska även inrymma ytor för skyfallshantering. För att få plats med dessa funktioner behöver parken ha en total yta om minst 1.5 ha. Söder om Björnkullavägen ligger en bergig gårdstomt med rester av det gamla Björnkullatorpet. Platsen föreslås förädlas till en närpark med sittplatser och fina blomsterplanteringar. Här kan historien om Björnkulla leva vidare genom informationsskyltar som berättar om det tidigare jordbrukslivet med koppling till Flemingsbergs gård, samt institutionsmiljön "Björnkullahemmet" från 1960-talet.

Entréer till naturreservatet

Bakom torget vid koloniområdet skapas en ny tydlig entré till naturreservatet. Platsen är en viktig nod där flera stora stråk möts. Från Flemingsbergs södra stationsentré skapas här en enkel väg in i naturreservatet via Björnkullavägen och vidare över torget. Från Visättra IP och Visättra ängar planeras en förbättrad gång- och cykelkoppling som passerar här och går vidare in i Björnkullaområdet. Vid entréplatsen finns information om naturreservatet samt ett planerat utegym. centrala Björnkulla flyttas den befintliga entréplatsen längre upp mot Södertörns friskola och binder samman det grönstråk som kommer från stadsdelsparken. Tillsammans med det öst-västliga gång- och cykelstråket mellan Visättra och Tullinge ger den en bra väg in till Flemingsbergsskogens västliga vandringsleder och motionsspår.

Odling

Det befintliga koloniområdet mot Visättra föreslås bevaras i största möjliga mån och vidareutvecklas genom att öppnas upp och tillgängliggöras och på så vis bli en mer integrerad del av området. Kolonilotterna ligger i en lågpunkt i området och tillsammans med grönyterna runt omkring är de förutom av vikt för ekosystemtjänster även viktiga för reglering av vatten vid stora regn. För att rymma de nya funktionerna skolgård och breddad entré till naturreservatet kan några lotter i koloniområdet komma att behöva omlokaliseras. Lokal odling i mindre skala kan med fördel tillskapas på gårdar, tak och övriga ytor som inte behövs för andra funktioner.

Skolor, förskolor och idrottsverksamhet

Programförslaget innebär en utveckling av nya bostäder. Utifrån målbilden att Björnkulla växer med cirka 2 000 tillkommande bostäder vilket innebär cirka 5 000 invånare så behöver detta bemötas med nya skolor, förskolor och idrottsverksamheter.

Behovet av förskolor som bostäderna genererar ska täckas inom programområdet. Programförslaget innehåller förslag på fyra förskolor och två skolor varav en är befintlig.

Programförslaget medför ett behov av en tillkommande skola för årskurs F-9 med ca 900 elever som placeras i korsningen där Visättra möter Björnkulla. Placeringen innebär närhet till Flemingsbergsskogens naturreservat och Visättra ängar. Området ligger inom gångavstånd från pendeltågsstationen och busshållplats föreslås i direkt anslutning till platsen. Till skolan föreslås yta för en fullstor bollplan (11-spelare), denna föreslås placeras mot naturmarken och gränsa mot kolonilotterna med ett huvudstråk med entré till naturreservatet som skiljer dem åt.

Den befintliga grundskolan, Södertörns friskola, ligger som hjärtat i programområdet och föreslås vara kvar och kunna utvecklas på platsen. Skolan inryms i de gamla centrumlokalerna och några av krysshusen. Vid en utveckling av området kommer nya eller ombyggda lokaler behöva byggas för att rymma skolans verksamhet. Skolan kommer fortsatt ha direkt anslutning till parkrummet och den framtida stadsdelsparken.

Förvaltningens synpunkter

Kultur- och fritidsförvaltningen bedömer att planprogrammet skapar goda förutsättningar för att utveckla Björnkulla samtidigt som närheten till naturen behålls med möjligheter till rekreation och fritidsaktiviteten i närområdet för alla åldrar.

Förvaltningen vill betona vikten av att offentlig konstnärlig gestaltning tar plats i planeringen av nya områden. Konst bidrar till levande och attraktiva livsmiljöer och genererar delaktighet, trivsel och trygghet i ett område. Enligt kommunens Arkitekturstrategi bör stadsrummen innehålla konstupplevelser och inspirera till lek och kreativitet. Konst ger identitet och karaktär till platsen, är intresseväckande och kommunikativ. Investeringar i konst bör uppmuntras i varje byggprojekt. Detta gäller särskilt på de offentliga platser där människor kommer röra sig under en stor del av dygnet.

Då kulturutbudet i de regionala stadskärnorna, i enlighet med både regionala och kommunala styrdokument, ska stärkas upp ser förvaltningen gärna att ett sådant planeringsperspektiv lyfts in i planprogrammet för Björnkulla. En viss typ av kultur- och nöjesutbud kommer att erbjudas i Flemingsbergsdalen och i campusområdet finns flera utbildningar med fokus på konst och kultur. För att en hållbar infrastruktur för kultur ska komma på plats i hela Flemingsberg behöver dock även Björnkulla inkluderas. Kulturutbudet i Björnkulla utvecklas med fördel i samspel med utvecklingen av övriga Flemingsberg så att resurser, nätverk och

kompetens flödar mellan stadsdelarna för ett rikt och hållbart kulturliv i hela den regionala stadskärnan. För att möjliggöra detta bör lokaler för kultur lyftas in tidigt i planeringsarbetet.

Förvaltningen ser positivt på planprogrammets föreslagna 11-spelplan. Den kartläggning av nuläge för idrottslokaler och anläggningar, som kultur-och fritidsnämnden nyligen har genomfört, bekräftade att det råder en brist på 11-spelsplaner i Huddinge, i förhållande till befolkningsstorlek och efterfrågan på fotbollsytan från fotbollsföreningarna. Sämst tillgång till fotbollsplaner är det för närvarande i Sydvästra Huddinge.

Förslaget på lokaliseringen av den nya 11-spelplanen bedöms vara bra utifrån att minska risken för störande ljus och bullerstörningar till kringliggande bostäder. Kommunen har brist på fotbollsplaner med läktare, så tillräcklig yta behövs tas med i planen för 11-spelsplan samt kringfunktioner så som läktare. En utredning om lokalisering av en framtida inomhushall för fotboll ska genomföras 2025. Utredningen kan resultera i att planprogrammets föreslagna konstgräsplan istället blir en fotbollshall innehållande en 11-spelsplan, vilket kan påverka arean av fotavtrycket.

Utifrån den planerade utvecklingen i planområdet med 2000 bostäder bedömer förvaltningen även att behov finns av ett par mindre idrottsytor, exempelvis utegym och en mindre löparbana och hoppgröp för friidrott.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Beslutet medför inga ekonomiska eller juridiska konsekvenser.

Anja Dahlstedt
Kultur- och fritidsdirektör

Karin Djerf
Stabs- och ekonomichef

Bilagor

Bilaga 1. Planprogram för Björnkulla

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

KSF, Samhällsbyggnadsavdelningen, projektansvarig lantarkitekt